

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy órára — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 176. szám.

Szerda, augusztus 5.

A miniszterelnök vallomása.

Nagybecskerek, augusztus 5.

(X) Abba a zürzavarba, melyet külföldi emberek a „magyar Panama“-nak kereszteltek el, végre Khuen-Héderváry miniszterelnök tegnapi vallomása hozott világosságot.

A sok szóbeszéd után, melyre innen-onnan ráun a magyar közönség még az uborkaszézonban is, tiszta választ kaptunk arra a kérdésre: vajjon a sokat emlegetett vesztegetésekben volt-e része a miniszterelnöknek vagy sem.

Gróf Khuen Héderváry nem tért ki a válasz elől, sőt tisztázta a kérdést abban az irányban is, hogy megfelelt arra is, vajjon volt-e csak annyi része az egész botrányban, hogy a vesztegetés az ő előleges megegyezésével történt.

Senki sem állíthatja, hogy a parlamenti bizottságban valami sok jóakarattal találkozott a miniszterelnök. Sőt ellenkezőleg. Még a kormány támogatói is kerültek minden oly beavatkozást, mely ezt a látszatot kelthette volna, hogy segítségére sietnek Héderváry grófnak. Annál kiméletlenebb volt az ellenzéki urak magatartása s főleg Polónyi, a nagy inquisitor önmagát multa felül ez alkalommal a legmeglepőbb keresztkérdéseivel.

Annál meglepőbb az eredmény. Mert a tegnapi kihallgatás során fényesen beigazolta a miniszterelnök, hogy sógorát Teleky Gyula grófot ok nélkül gyanúsították. Beigazolta, hogy egy szó sem igaz a szocialisták rémmeséiből, mintha őket is meg akarta volna a kormány vásárolni. Beigazolta, hogy semmi része sincs abban, hogy Dienes a belügyminiszteriumtól utlevelet kapott, sőt sikerült neki aktaszerűleg bebizonyítani, hogy Dienes egyáltalában nem kapott a belügyminiszteriumtól utle-

velet. S beigazolta végül, hogy azokból a titkos konferenciákból, melyek Héderváry és Szápáry grófok között lefolytak volna, egy betű sem igaz.

Mindezeket a miniszterelnök a maga nyugot modorán elmondta és — hála istennek — eloszlatta a csunya gyanut, mely napok óta kíséri a nevét. Pedig ne felejtjük el, hogy semmi sem lett volna könnyebb mint a kihallgatás elől kitérni. De Khuen-Héderváry gróf nem tért ki, mert tiszta a lelkiismerete s ő maga is úgy érezte, hogy állása presztízisének tartozik azzal, hogy minden gyanut eloszlasson. Valóságos Golgotha volt az, mit Khuen-Héderváry gróf az utóbbi napokban átélt, de ezekért a szenvedésekért immár kárpótolhatja az a büszke öntudat, hogy az ország elfogulatlan közvéleménye ma, az ő szenzációs vallomása után, egészen másképen vélekedik, mint a „botránypör“ első napjaiban, amikor csak igen kevés ember akadt, ki a gonoszlelkű emberek által félvezetett és becsapott Szápáry gróf végzetes tettét ne tulajdonította volna a miniszterelnöknek, már csak annál a baráti viszonytól fogva is, mely a két főúr között létezett. Héderváry gróf tegnapi vallomása után persze más világításban látjuk ezt a barátságot is s ez csakugyan egyik leglényegesebb pontja a kormányelnök tegnapi nyilatkozatának.

A sajtónak az a része, mely legjobban érzi magát, mikor a botrány pocsolyáiban vickándoZHatik, természetesen most sem látja a helyzetet tisztázottnak. De a közönség ama része, mely a tényekből okszerűleg következtet, mely a férfiszó becsületét nem veszi semmibe s amely abban bizik, hogy ebből a khaoszból most már rövidesen kibontakozunk, az szívből örül a miniszterelnök tegnapi vallomásának, mert azt látja és következteti belőle, hogy a magyar állam tekintélyén nem esett csorba.

A tanítók gyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, augusztus 5.

A Délmagyarországi tanító-egylet ma folytatta még nagygyűlését, utána pedig évi rendes közgyűlését tartotta s ez szintén nagy érdeklődés mellett folyt le.

Ezzel a tanítók napjai véget értek s a kultura apostolai a hasznos tevékenység fölemelő tudatával s egyúttal kellemes emlékekkel szétoszlottak.

A tegnapi napon délután volt az ovodai ünnepély, az ovodai szakosztály tartalmas ülése és Steinbach Antal sirjának a megkoszorúzása, melyről ma az alábbiakban számolunk be:

— Első nap. —

Ünnepély az ovodában.

A tanítók tegnapi nagygyűlésének méltó kiemléző része volt a jótékony nőegylet ovodájának délutáni ünnepélye, melyet a kanyaró-járvány miatt elhalasztottak s az ünnepségek keretében tegnap tartották meg.

Az ünnepélyen nagyszámu díszes vendégsereg gyűlt egybe és nagy érdeklődéssel szemlélte végig a gyermekek szép játékát, melyet Wiltschgo Leopoldina és Titze Adamine kisasszonyok vezettek, kik már számos éven át nevelik a kis gyermekeket s mint mindig, úgy az idén is a legszebb siker koronázta fáradságos munkájukat, mely iránt általános az elismerés.

Az ovodai szakosztály ülése.

Az ovodai ünnepély befejeztével szakosztályi ülés volt, a melyen Szegfűné Goptsa Róza kitünő óvónőnk elnökölt, ki megnyitván az ülést, bemutatta az egybegyűlteknél a vidékről érkezett vendégeket, Peress Sándort, fővárosi óvó- és tanítóképződei igazgatót, Székely Gáborné jeles szegedi óvónőt és György Aladár író, a kiváló paedagógust, akit egyúttal felkért, hogy a szakosztályi ülésen elnököljön. Ezután felolvasta azt a sürgönyt, a melyben Fábrián Irma üdvözlö a szakosztály ülést.

Az ülés megnyitása után szakosztályi tudósítónknak megválasztották Szegfű Lajos és Gökler János áll. elemi iskolai tanítókat.

A „TORONTÁL“ tárcája

A testi fenytékről.

Dr. Fialowski Béla kir. törvényszéki orvos előadása a D. M. T. E. aug. 4-iki nagygyűlésén.

Szinte különösnek tetszik, hogy én mint orvos a „Délmagyarországi tanító-egylet“-ben, mely tisztán szakegylet, előadást tartok, holott szakjaink látszólag elég távol állanak egymástól. Alaposabb megfigyelés azonban arról győz meg bennünket, hogy a két szaknak érintkezési pontjai feltétlenül vannak. Hiszen mindegyikünk szakja az emberi nem javának előmozdítását tűzi célul. Önök szakja a nevelés, tudomány, a szellemi és erkölcsi élet fejlesztését, mi szakunk pedig a testi épség megővését és helyreállítását célozza. A társadalmi kölesönység a két szak között is fennáll, hiszen már ősrégi közmondás tanítja, hogy „mens sana in corpore sano“, tapasztalati tény, hogy az emberi élet összes jelensége s így a szellemi működés is szoros nexusban van a szervezet akár ép, akár káros voltával.

Ezek szerint engedjék meg, hogy a szakjaink közt fennálló vázolt érintkezési pontok közül egyet kiemeljek és részletesebben méltassak.

Ilyesmire bő anyagot szolgáltat a testi fenyték kérdése.

A testi fenyték alatt a testre fegyelmzés, nevelés szempontjából alkalmazott behatásokat értjük. Ilyen szempontból a sanyargatás, az éheztetés, a kemény fekhely, a szabadság korlátozása képezik a tágasabb értelemben vett testi fenytéket, míg szorosabb értelemben véve alatta a testnek fegyelmzés szempontjából pusztá kézzel vagy eszközzel való direkt bántalmazását értjük, sőt rendszerint csakis ezen utóbbit értik alatta. A testi sanyargatás, éheztetés az egész-

ségre káros, zárt, tisztátlan helyen való fogva tartás, a tisztítás és az ápolás teljes elmulasztása főleg elmebetegekkel, elmeegyengékkel való elbánás, ritkábban a családi életben nem kedvelt, mostoha vagy törvénytelen gyermek elhanyagolása közben fordul elő.

A testi fenyték célja a hűség, engedelmes-ség, kötelességérzetre való szoktatás, serkentés, a javítás, egy szóval a nevelés s így a testi fenyték kérdése mindazokat érdekli, kiknek gondjaira ily szempontból mások bízva vannak s ezért a fegyelmi büntetések alkalmazására, köztük a tágabb értelemben vett testi fenytéknek bizonyos fokig való gyakorlására, jogosítottak. Ilyenek a szülők, a családok, a gyámok, a nevelők, a gazda, a katonai és a hajóparancsnok, a letartóztatási és javító intézeti vezető. Mindezek közül főleg érdekli a testifenyíték kérdése a nevelés és tanítással foglalkozókat, azaz a tanítókat.

A tanítók fegyelmi büntetési joga nem alapul a szülők e nemű jogának átruházásán, hanem a törvényben a tanítóra rótt nevelési kötelességből önkénynt folyik, mert a tanítónál a nevelés, a javítás a cél. A tanító ezen fegyelmi büntetési joga azonban csak azokra terjed ki, kiket ez időszertint tényleg nevelni köteles. Ezekre azonban nemcsak a tanítás helyén és óráján, hanem a tanítás egész tartama alatt a tanítványnak összes ténykedéseire nézve.

A fegyelmi büntetések közül a testi fenyték alkalmazását a modern paedagogia mind szűkebb és szűkebb térre szorítja, a mai nevelési mód inkább a lelki behatások segítségével igyekszik célt érni.

A testi fenytéknek elég gyakori következménye a testi sérülés.

A sérülések a testi épségnek erőművi megzavarását képezik, mely megzavarás a testi fenyték alkalmazása folytán is előállhat.

A sérülések létrejöttére a sérüléseket előidéző eszköz minőségén kívül a beható erő, a behatás helye, de főképp a sérült egyéni szervezete és kora a döntő. Általában a testi gyengeség, beteges állapot, a rossz táplálkozás, vérszegénység, főleg a fiatal kor a sérülések könnyebb létrejöttét elősegíti s ezen körülmények esetén a sérülések könnyen súlyosabb jelentőségűek válnak.

A sérülések jelentőségük szerint orvosi szempontból felosztatnak könnyű, súlyos, életveszélyes és halálos sérülésekre.

A legkevésbé jelentőségű sérülések azok, melyek csak a bőrnek és a közvetlen alatta levő lágyrészeknek elszinesedésében, megdagadásában és fájdalomosságában mutatkoznak. Ezen sérülések zuzódásoknak — contusio — nevezetnek és tompa eszközzel való ütés vagy tompa tárgyhoz való ütődés útján támadnak, rendszerint bottal vagy ehhez hasonló eszközzel ejtetnek, de ejthetők pusztá kézzel is.

Ezen zuzódások színváltozáson mennek át, mert míg keletkezésük alkalmával s azt követőleg élénk pirosak, néhány óra múlva kékek lesznek s ilyenek maradnak pár napig. A zuzódások ezen tartósabb jellegű kékes színük szerint nevezetnek népiesen „kék foltoknak“. „Kékre verni“ — mondja a nép. A dagadás és fájdalomosság szüntével az elszinesedett rész a szélekről kiindulva zöldes, később zöld, még később sárga lesz s végül egy sötét sárgás vagy világos barna folt marad hátra, mely hosszabb ideig, néha hónapokig látható. Ezen sérülés, a zuzódás, lényege abban áll, hogy az erőművi behatás révén a bőr és az alatta levő szövetek véredényei megszakadnak s a megszakadt véredények vére a szövetek közé ömlik. A kiömlött vér maga idézi elő az elszinesedést, „a kék foltot.“

(Vége köv.)

Szegfűné indítványára a szakosztály Wiltschgo Leopoldina és Titz Adamine kisasszonyoknak fáradhatlan munkásságukért köszönetet szavazott.

Az elnöknő kérésére Székelyné betanította a gyermekeket néhány szép alaki munkára. Ekkor mutatta ki Székelyné kiváló képességét. Egy csapással meg tudta nyerni a kis gyermekek szívét és szeretetét s egy kis magyarázat után a gyermekek valamennyije megtanulta, hogyan kell színes papírból pipacsot s egyéb más virágot kötni.

Az elnöknő indítványára a szakosztály jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Székelynének.

Most Szegfűné felolvasta György Aladárnak „A magyar óvónők önvédelmi harca” című dolgozatát, melyet lapunk tegnapi számában egész terjedelmében közöltünk. Az elnöknő javaslatára a szakosztály indítványként fogadta el a György dolgozatában mondottakat, a szerzőt pedig zajos tapsokban részesítették.

Ezután Székelyné és Iffkókné beszéltek az „Óvónők otthona” érdekében, biztatván egy a közönséget, mint az óvónőket is, hogy hozzák meg a csekély áldozatot, mit a nemes cél és eszme valóban megérdemel.

Szegfűné Gopsta Róza kérdést intézett a szakosztályhoz, vajjon kötelező-e az ovodára a kultuszminiszter rendeletei. Mídon pedig kérdésére igen feleletet kapott, hivatkozva a miniszter egyik rendeletére, mely akként szól, hogy egy óvónő felügyelete alatt 80-nál több gyermek nem lehet s nem szabad, hogy legyen, rámutatott arra, hogy némely ovodában, mint például a muzslyaiban, vagy az ereszháziban 100-nál is több gyermek van egy óvónő felügyelete alatt. Indítványozza, hogy ez irányban a szükséges lépések tétessenek meg.

A szakosztály az indítványt elfogadta s ezzel az ülés véget ért.

Steinbach Antal sírjánál.

Az ovoda szakosztályi ülése után az ünnepélyen jelen voltak nagy része a központi elemi iskola élé ment, ahol a tanítók és tanítónők zászlójuk alatt gyűltek össze, kimentek a temetőbe, hogy megkoszorúzzák Torontálvármegye boldog emlékü tanfelügyelőjének, Steinbach Antalnak sírját.

A sirt Bányai Jakab igazgató koszorúzta meg magasszárnyalású beszéd kíséretében, mely nagy hatást keltett.

A gyermekművészet.

Itt említjük meg Nagy László tanítóképzési igazgató előadását, melyet tegnap délután tartott az áll. központi népiskolában. Az előadó feltétlen híve a természet utáni szabad rajzolásnak, melynél a gyermek a saját megfigyelési nyomán, minden segítő beavatkozás nélkül, veti papírosra észleleteit. Ennek a módszernek előnye az eddigi elavult módszer fölött abban áll, hogy a gyermek nem végez miniatűr lélekölő másolást, hanem a felfogásához képest önállóan mintegy teremtő munkát végez, mely a természet beható megfigyelésére serkenti. A jelenlevők nagy figyelemmel hallgatták a szemléltető oktatás jeles mesterének rendkívül érdekes és tanulságos előadását és zajos tapsal honorálták. Molnár József elnök meleg köszönetet mondott Nagy Lászlónak kiválóan szép előadásáért.

— II-ik nap. —

A nagygyűlés folytatása.

A „Délmagyarországi tanító-egylet” ma reggel 8 órakor folytatta nagygyűlését a Koronaszálló dísztermében Molnár József elnöklésével.

Az elnök jeenti, hogy a tárgysorozat kiégyezésével dr. Göz József fővárosi tanár és szerkesztő kíván előadást tartani a hangutánzó és képes írás és olvasás tanításáról, Szücs Izsó nagyváradi igazgató pedig a rajzoktatás reformjáról fog értekezni.

Előbb azonban az elnök felolvassa a még tegnap érkezett üdvözlő sürgönyöket.

A nagygyűlést üdvözték újabban Sebesztha Károly temesmegyei tanfelügyelő, Schäffer Károly siketnéma intézeti igazgató, a D. M. T. E. egyik megalapítója, továbbá Horváth Antal és Schlett Ferenc Buziásról.

Most dr. Göz József a „Néptanítók Lapja” szerkesztője kezdte meg előadását a hangutánzó u. n. phonomimikai módszerről. Ennek a népiszkolai olvasás terén úttörő módszernek előadó a megteremtője, ki ezzel a gyakorlati terén is bannulatos sikereket ért el. Dr. Göz kiválóan érdekes előadása mindvégig lebilincselve tartotta a hallgatókat, kiknek legtöbbször ma volt először alkalmuk ezen módszerrel megismerkedni és kik valamennyien elismerték, hogy a phonomimikáé a jövő az írva-olvasás tanítás terén, mely hivatva lesz az eddigi elavult módszereket kiszorítani. A hallgatóság lelkesen megtapsolta az előadást és jegyzőkönyvi köszönetet mondott dr. Göz Józsefnek.

Dr. Paacséri Károly kir. tanfelügyelő kérését, kijelentvén, hogy hivatalos kötelessége elszólítja a gyűléstől, ami őt sajnálattal tölti el, mert még tovább is szeretne a tanítóknak, az ő szeretett munkatársainak buzdulásán buzdulni és

lelkeseidükből erőt meríteni. Eddig még csak keveset érintkezhetett tanítóival, de reméli, az ezután gyakoribban lesz lehetséges, amikor majd a gyakori érintkezés szorosabbra fogja fűzni azt a kapesot, amely őt az egyiattal és az ő tankerületnek tanítóival össze kell hogy kösse, hogy így valamennyiük munkássága sikeres és áldást hozó legyen.

A nagygyűlés tagjai zajos éljenzéssel fogadták a kir. tanfelügyelő meleg és szívből jövő bucsuszavait.

Ezután Szücs Izsó nagyváradi ipariszkolai igazgató a természet utáni szemléltető rajzoktatásról tartott előadást. Szücs Izsó gyakorlatilag is bemutatja az ő módjára utján elért eredményt és a nagygyűlés tagjai bámulattal szemlélték, mily szép sikereket volt képes a kiváló szakember a téren elérni. Az előadást köszönettel tudomásul vették.

Knezsevics György nagyikindai tanító ismertette ezután a „Tanítók Háza” számozó készülékét. A készülék oly előnyöket tüntet fel mind a négy alapműlet tanításánál, hogy a nagygyűlés tagjai a készülék érdekes ismertetése után egyhangulag köszönettel fogadták azt és elhatározták, hogy a készüléket gyakorlatilag is ki fogják próbálni és minél több iskolába be fogják vezetni.

A következő előadást Razus József pádai állami elemi iskolai tanító tartotta a jó iskolai fegyverem kellekeiről.

Az előadás tételei: Az iskolai fegyverem fontossága. Az iskolai fegyvermezésnél szükséges: 1. Hogy a tanító elméletileg és gyakorlatilag képzett legyen. 2. A parancsok és rendszabályok a fegyvermezésnek külső nyilatkozatai lévén, az engedelmességre való szoktatást is magában foglalja. 3. A közszellem meghonosítása mint fegyvermi eszköz érvényesíthetőség. 4. A tanítói tekintély legyen alapja a fegyvermezésnek. 5. A rend, a békés együttélés s egymás iránti türelemre való szoktatás vezérelvül vétessenek. 6. A tanítás föltétlenül neveléssel párosuljon. 7. Végre a gyermeki lélek tanulmányozása legyen az alap a fegyvermezésnél, erről napló vezettség s az észleletek ott egyenként bejegyezve legyenek.

A nagygyűlés az előadást helyesléssel vette tudomásul.

Ezzel az előadások sorozata véget ért, kezdetét vette a közgyűlés.

A közgyűlés.

Ennek első pontja volt az elnökségi jelentés. Az elnöki jelentés mindenekelőtt visszajelentést vet a versenői nagy- és közgyűlés örömteljes napjaira, valamint azok emlékezetes eseményeire, ezután felsorolja, hogy milyen ügyeket intézett el az elnökség. Az egyesület választmánya többek közt feliratot intézett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez az iránt, hogy az állami tanítók, tanítónők és óvók napidíjai és utiköltségeinek kérdése rendezendő olyképen szabályozassék, hogy minden egyes állami iskola vagy ovoda évi költségvetésébe a tanítók, tanítónők és óvónők gyűlési költségei címen egy az intézet számának megfelelő összeg vétessenek fel, melyben a tanítók napidíjai és utiköltségei elszámolás kötelezettsége mellett direkt az iskolai gondnok által szolgáltatnak ki.

A fiókkörök és azok működését illetőleg elmondja a jelentés, hogy a fiók-körök száma ez idő szerint 13, melyekben összesen 2 dísz-, 23 tiszteletbeli és 1124 rendes tag van. A fiók-körök az alapszabályokban előírt őszi és tavaszi üléseiket kelő időben megtartották, s a lefolyt évben szép és nemes munkát végeztek. Mindenütt korszerű pedagógiai és egyéb közérdekű előadások és gyakorlati mintataniások tartottak. Az egyleti belélet, valamint a tanítói érdekeket szolgáló ügyek iránt meleg érdeklődés mutatkozott. A községi és állami tanítók fizetésrendezésének kérdésével a tavaszi ülések alkalmával majdnem minden egyes fiókkör foglalkozott s egyes körök határozott irányú előterjesztéssel éltek.

Az elnökségi ügykezelést illetőleg jelenti, hogy az ügy terjedelmre, mint tárgyra nézve a lefolyt egyleti év alatt is haladást mutat. Sok gondot és munkát okoz az állami tanítók, tanítónők és óvónők tanítógyűlési napidíjainak és utiköltségeinek elszámolása és kiszolgáltatása. A lefolyt egyleti év alatt összesen 355 utiszámla 2929-13 korona értékben lett az egyleti elnökség által kezelve, kifizetve és elszámolva. Az 1903. évre a vallás- és közoktatásügyi miniszter ismét az elnökségnek kiutalványozott és pedig Temesvármegye állami tanítói részére 1312 koronát, Torontálvármegye állami tanítói részére 1118 koronát és a pancsovai tanfelügyelő-ségi kirendeltséghez tartozó állami tanítók részére 867 koronát tanítógyűlési napidíjak és utiköltségek fedezésére címén, mely összegekről az elszámolás az 1903. évi folyamán fog eszközöltetni. — Elnökségi irodánk ügydarabjainak száma az idén jóval meghaladja a 400-at.

A konviktus ügyeire vonatkozólag a jelentés fölemlíti dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ama nagylelkű intézkedését, melylyel a konviktus javára az idén is 2000 korona állami segílyt utalványozott. Öröndetes esemény Temesvár város törvényhatóságának azon nemes-

szívűsége, melylyel f. évi június havi törvényhatósági ülésében hozott határozata alapján a Délmagyarországi tanító-egyletnek konviktusa felépítésére egy 800 négyszögölnél nagyobb telket adományozott és azon felül 100.000 téglának ezrenként 14 korona árban leendő rendelkezésre bocsájtását biztosított.

Fájdalommal emlékezik meg a jelentés Riesz Miklós perjamosi nyug. kántor-tanítónak f. évi május hó 8-án Perjamoson történt elhalálzásáról.

Végre felemlíti, hogy az egylet elnöksége kötelességének teljesítését a lefolyt egyleti évben is, miként a multban, nem pusztán a szoros hivatali teendők végzésével, hanem minden egyéb, az egylet érdekét és tekintélyét előmozdító eszköz és alkalom felhasználásával, illetve figyelembe vételével eszközölte.

A közgyűlés az elnökségi jelentést tudomásul vette, valamint az egyleti főpénztáros jelentését is. Elnök ezután bejelenti, hogy Bayer Karolin zászlósnya által létesített 2000 koronás alapítvány évi 60-60 koronás kamatait Regenhöld Józsefné volt lippai és Tessler Karolina volt pancsovai tanítók özvegyei nyerték el.

Molnár József, mint a konviktus bizottság elnöke bejelenti, hogy a temesvári tanítói konviktus új ház építését folyó évi szeptember hónapban fogják megkezdeni. A közgyűlés örömmel veszi tudomásul az elnök jelentését. Ezután bejelenti, hogy Schmidt Antal istvánföldi igazgató 100 koronát adott a konviktus céljaira, amit hangos éljenzéssel vesznek tudomásul.

Molnár József bejelenti, hogy az egylet egyik volt oszlopos tagja, Riesz Miklós hantikfalvai tanító, akinek a lakásán történt annak idején a D. M. T. E. megalapításához az első döntő lépés, meghalt. A közgyűlés az elnök indítványára az elhunyt veterán tanító halála fölötti mély részvételnek jegyzőkönyvben ad kifejezést és erről annak hozzátartozóit kivonatlag értesíti.

Az országos tanítói bizottságha küldendő tagoknak megválasztottak: Baaden Károly, Mozó Dániel, Lambrecht Péter, Fucsek Sándor és Rózsa Ferenc.

Több kisebb fontosságú egyleti belügy tárgyalása után Molnár József elnök az egylet nevében köszönetet mond Wlassics kultuszminiszternek, Halász osztálytanácsosnak, dr. Perisics Zoltán polgármesternek s ezzel kapcsolatban Nagybeeskerek városának, Szabó Ferenc apát-plébánosnak, a helyi-bizottságnak, a sajtónak, a nagygyűlésen előadást tartott fővárosi vendégeknek, továbbá a balatonfüredi intéző köröknek, Streitmann Antal tanárnak a kiállítás rendezéseért, ezután pedig szép szavakkal bezárja Délmagyarország tanító-egyletének XXXVII-ik közgyűlését.

A jövő évi nagy- és közgyűlés Temesvárott fog megtartatni és az ottan épülő tanítói konviktus ünnepélyes felavatásával lesz összekötve.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggel 12 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken peltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádifürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— X. Pius. A katolikus egyház és a hívők száz millióinak gyászát immár elfogadta az öröm. Szent Péter trónja nem áll üresen s X. Pius néven elfoglalta az új pápa Sarto József, biboros velencei patriárka. Az új pápát eddig úgy ismerték, mint buzgó, törhetetlen hitű lelkipásztor, nagy tudású férfit, erős akaratú, biztos itéletű egyházfőt; szerény, szelid erkölcsű s a szó legnemesebb értelmében liberális ember. Így tehát örömmel fogadhatja mindenki X. Pius pápa trónra léptét s mi magyarok különösen azért, mert szeret bennünket, aminek jelentőségét ránk nézve emeli az, hogy mint már említettük, benső barátságban él egyházmegyénk püspökével Desselwffy Sándorral. Az új pápa trónraléptével a mai nappal megszűntek a templomokban a reggeli mise utána szerencsés választásért égbe szálló imák s így ma már a nagybeeskereki r. kath. templomban sem volt ima. A további szertartások iránt a plébánia még nem kapott utasítást, de legközelebbre várható Desselwffy püspök körlevele.

— Tanügyi áthelyezés. A vallás- és közoktatási miniszter Gróbné Kovács Borbála kúbekházi és Riedl Iona muraszterdahelyi áll. elemi iskolai tanítóknak kölcsönösen áthelyezte.

— A tanítók elutazása. A Délmagyarországi tanító-egylet nagy- és közgyűlése a mai nappal véget ért s a gyűlésen részt vevő tanítók egy része részint a délután, részint az est folyamán elutazott, más része pedig mintegy százan Balaton-

füredre rándult. Vendégeink egyébként itt tartózkodásuk alatt igen jól érezték magukat s bizonyára kellemesen emlékeznek vissza Nagybecskerekre.

— **Beírások a közg. tanfolyamra.** A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam igazgatója a következő felhívást teszi közzé:

Felhívás.

Felhívának mindazok, akik a nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam 1903—1904. tanévére beiratkozni akarnak, hogy ebbeli szándékukat f. évi augusztus hó 26—31. között nálam szóbelileg vagy írásbelileg jelentsék be.

Ez alkalommal a következő okmányok mutatandók be:

1. a főgimnázium vagy főreáliskola nyolc osztályáról, avagy az ezekkel egyenrangú más közéleti tanintézményekről szóló bizonyítvány;

2. az alispán által láttamozott és az egy évi gyakorlatot igazoló bizonyítvány;

3. a fedhetetlen előéletet és a magyar nyelv birását igazoló bizonyítvány.

Azok, akik a tápintézetbe kívánják magukat felvétetni, jó eleve jelentkezzenek, mert itt a helyek betöltése a jelentkezés sorrendjében fog megtörténni.

A kik a tápintézetben ingyenes vagy kedvezményes helyre tartanak igényt, bérletlen folyamodványukhoz tartoznak mellékelni ugy saját, mint szülei vagyoni viszonyairól kiállítandó községi bizonyítványt.

Nagybecskerek, 1903. augusztus 5.

Jankó
alispán,
tanfolyami igazgató.

— **A megtámadott miniszterelnök.** Mint a temesvári „Südungarischer Reform“ jelenti, a temesvári kir. ügyészség a Lugoson megjelenő „Délvidéki Lapok“ szerkesztőit dr. Hausz József és Fränki Béla ellen sajtópört indított, a miért lapjukban gróf Kluen-Héderváryt osztrák hőhőrnak és bravónak nevezik. Ugyanezen lap jelentése szerint sajtópört indított a szegedi kir. ügyész a „Nagybecskereki Hirlap“ felelős szerkesztője ellen, azon cikke miatt, melyben kiméletlenül támadja a miniszterelnököt. A cikk címe: „Gázlámpára vele!“

— **Mi lesz a tisztviselőikkel?** Ilyen címen Harmath Domokos tordai állami tisztviselő köriratot küldött szét, melyben ismételt figyelmet kér a tisztviselők sorsa iránt s annak a reményének ad kifejezést, hogy a válságos helyzet kibonyolódásával első sorban a tisztviselők helyzetének rendezésére kerül sor.

— **Dalestély.** A legöregebb dalárdisták nem emlékeznek arra, hogy valaha akkora nagyszámú közönség verődött volna össze a kaszinóban, mint tegnap este, amikor a délvidéki tanító-egylet nagygyűlése alkalmából összesereglett tanítók tiszteletére rendeztek dalestélyt. A tágas kertbe annyi asztalt állítottak fel, amennyi belefért, de már kilenc órákor nem egy ember akadt, aki egy székért, ha nem is egy országot, de egy — koronát kint. A dalestély műsorát a filharmoniai egyesület és a „Harmonia“ töltötte ki, mely Ripka Imre karnagy vezetése alatt ugy zene, mint énekszámaival nagy tetszést keltett. Zajosan megtapsolták a derék fiatal karnagynak egy új sikerült kompozícióját is, melynek bájos szövegét Filkovic Boldizsár, a dalegylet fardhatatlan vezetője írta. Nagy sikere volt Blesz Betty kisasszonynak is, ki a „Hunyady László“ cavatináját énekelte nagyon szépen. A hangversenyt sikerült táncmulatság követte. A névsor leírása teljesen lehetetlen dolog, de annyit konstatálni kívánunk, hogy a kaszinó mindkét termében táncolt a fiatal-ság. Az estélyen a vendégeken kívül a nagybecskereki közönség színe-java vett részt, köztük dr. Dellimanics Lajos főispán, ki az esti vonattal érkezett haza, Jankó Ágoston alispán, dr. Pacséri kir. tanfelügyelő, dr. Perisics polgármester és közéletünk számos kitünősége. A sikerült rendezésért Osztie Béla urat illeti dicséret és elismerés.

— **A toráki aratósztrájk utéhangja.** Említettük, hogy Illés Jenő, a Nagybecskereki Hirlap szerkesztője ellen följelentés alapján vizsgálatot indítottak a mezőgazdasági munkásokról szóló törvénybe ütköző kihágás miatt, mert állítólag a sztrájkoló aratókat további ellentállásra biztatta volna. Mivel azonban a tanu' vallomása homlok-egyenest ellenkezett a följelentő tanu' vallomásával, szembesíteni kellett a terhelő tanu' a mentő tanukkal. A terhelő tanu' aztán vallomását Illés Jenő javára módosította s így Daniel Ferenc

főbíró a tegnap tartott tárgyaláson Illés Jenő fölmentette.

— **Jubiláló lövész-egylet.** Az „Ó-becsei polgári céllövész-egylet“ augusztus hó 9-én vasárnap délután és este, saját ligeti helyiségében, főnállásának XXV-ik évfordulója alkalmából díszgyűléssel egybekapcsolva jubiláris ünnepséget tart. Belépő díj (mely az esti vigalomra is érvényes): Személyjegy 1 kor. 12 éven alóli gyermekek a családdal ingyen beléphetnek. Az ünnepségen lesz galamblövészet, üveggolyó lövészet, díjtekés, tüzijáték és tánc.

— **A Flaubert-puska áldozata.** Mint részvétellel értesülünk, Sztójkovics György adó-ellenőr fia, Sztójkovics János, kit nemrégiben szüleinek szőlőjében Flaubert-puskájával véletlenül meglőtt egyik pajtása, a seb elmérgesedése következtében ma délután 3 órákor meghalt.

— **Halál a sineken.** Csak tegnap írunk arról a veszedelmes türelmetlenségről, amely a vasúti átjárónál az embereket a szerencsétlenségbe hajítja s ma ismét ilyen esetről kapunk hírt, amely ezuttal halálos kimenetelű volt. A szerencsétlenség a bázsi vonalon történt. Midőn ugyanis a tegnapelőtt reggel Temesvárról elindult 1844. számú tehervonal 7 órákor elhagyta Vojtek állomást, H a c k Károly dettai kereskedő fuvarosa a 396. sz. őrház közelében át akart hajtani a vágányon. E pillanatban előrobogott a tehervonal, elűtötte a kocsit és teljesen szétzúzta. A kocsist és az egyik lovat azonnal meglölte az erős összeütközés. A szerencsétlenség oka ezuttal állítólag az volt, hogy a vonatőr elfelejtette a korlátot elzárni. A vonat a baleset következtében nagy késéssel ért be Dettára hol az ottani állomásfőnök azonnal megtette a följelentést. A szerencsétlenül járt kocsis nős volt és több gyermeket hagyott hátra. A temesvári forgalmi felügyelőség bizottságot küldött ki a szerencsétlenség helyére.

— **Bűnös szerelem.** Gerő Dávid törökbecsei szállodásnál alkalmazásban volt Muesi Vera 12 éves leány. A leányra eddigelé nem volt panasz s annál nagyobb volt a szállodás meglepetése, mikor a leányra kiderült, hogy meglöpté gazdáját. A dolog úgy történt, hogy Gerő tegnap 120 koronát elfelejtett elzárni s a leány fölhasználva egy alkalmas pillanatot, a pénzt elemelte. A pénz eltűnését azonnal észrevették s a gyanu természetesen a leányra hárult. De annak már akkor hűt helye volt. Hosszas keresés után végre ráakadtak, a mint a színház körül olázkodott. A szegény kis lány szerelmes volt az egyik színészbe s azzal akart elszökni — Amerikába. Mikor faggattak, azt vallotta, hogy a pénzt azért vette magához, mert félt, hogy valaki el találja esenni. Muesi Verát most a rendőrség oktatja az igazi szerelemre, nehogy máskor is elkövesse ilyen botlást.

TÁVIRATOK.

A parlamenti vizsgáló-bizottság ülése.

Budapest, augusztus 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A parlamenti vizsgáló-bizottság tegnapi megállapodásához képest ma délután három órákor kezdte meg ülését és esti 9 óráig ülésezik.

A ma délutáni ülésen Hegyi Jenő fiemei lapszerkesztőt hallgatják ki.

Az új pápa.

Budapest, augusztus 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Rómából táviratoznak: Holnap, augusztus hatodikán valamennyi templomban hálaadó Te Deum lesz az új pápa megválasztásáért. X. Pius pápa egyelőre nem foglalja el a Vatikánt, hanem Rampolla bíboros lakásába vonul.

A fiemei kormányzó fölmentése.

Budapest, augusztus 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A hivatalos Budapesti Közlöny mai száma közli, hogy a király Szápáry László gróf fiemei kormányzót saját kérelmére állásától fölmentette.

Szápáry László gróf beteg.

Budapest, augusztus 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szombathelyről jelentik, Szápáry László gróf, volt fiemei kormányzó, aki fivérének Szápáry Pálnak sorokujfalusi kastélyában tartózkodik az utóbbi napok izgalmai következtében ágyban fekvő beteg lett s orvosa állítása szerint huzamosabb ideig kell az ágyat őriznie.

Nagy tűzvész.

Budapest, augusztus 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Nagyváradról jelentik: Nagyszalontán tegnap délelőtt nagy tűz pusztított. Weiszbrunn Ádám szállító házának udvarán kigyuladt két kazal széna, a mitől lángba borult a ház, majd a tűz átsapott a szomszédos házra, azután Lewi József nagykereskedő óriási raktárára s rövid idő alatt ugy a házak, mint a raktár a tűz áldozataivá lettek. A kivonult tűzörség csak emberfeletti munkával tudta meggátolni, hogy az egész sor ház le ne égjen. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

Nyári árvízveszély.

Budapest, augusztus 5. (A „Torontál“ ered. táv.) A földmivelésügyi miniszterium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a Duna, Tisza és a Vág számos vidékéről ismét árvízveszélyt jelentenek. A folyók ma is mindenütt áradnak s a helyzet komoly. Budapesten a Duna vize ismét az alsó rakodó-partot nyaldossa. Itt azonban nagyobb bajt aligha okoz.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1903. augusztus 5.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	50 kilogr. ára		kilo	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki	ó	76	7.45	89	7.85	7.95
Pestvidéki	ó	76	7.30	89	7.75	7.85
Bánsági	ó	76	7.20	89	0.—	0.—
Bácskai	ó	76	7.35	89	0.—	0.—
Rozs	ó	elsőrendű	70—75	0.—	0.—	0.—
		másodrendű	—	0.—	0.—	0.—
Árpa		takarmány	60—62	5.60	5.80	5.80
		égetni való	62—64	5.40	5.60	5.60
Zab		sörfőzésre való	64—66	0.—	0.—	0.—
Tengeri	ó	bánsági	39—41	5.70	5.75	5.75
		másnemű	—	6.10	6.25	6.25

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 5. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tözsdén az árak többé kevésbé emelkedtek. Déli zarlattok a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.38 — —
Buza (áprilisra)	7.60 — —
Tengeri (augusztusra)	6.23 — —
Tengeri (májusra 1904.)	4.92 — —
Zab (októberre)	5.34 — —
Rozs (októberre)	6.19 — —

Torontálmegeye Törökbecse főszozolgabirájától.

3067/1903. szám.

637—32

Hirdetmény.

A törökbecsei járási utibizottság 1902. évi december hó 20-án hozott 10.977/903. sz. alispáni rendelettel jóváhagyott határozatával a melence — tordai járási közuton építendő ut kiegészítésére 1903. évre előirányzott körülbelül 600 m³ trahyt vagy bazalt kőnek és 156 m³ perjámsi vagy ehhez hasonló rostaaltnak szállítását engedélyezte.

A fent említett és a következő három egymást követő években körülbelül ily mennyiségben leendő szállítás biztosítása céljából 1903. évi október hó 7-ik napjának délelőtt 11 órájára a törökbecsei főszozolgabiró hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek, a versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fenti szállítás elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 órájáig alulírott főszozolgabiróhoz, mint az utibizottság elnökéhez annál is inkább nyujtsák be, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó szállításra vonatkozó feltételek a hivatalos órák alatt a járási főszozolgabiró hivatalos helyiségében a tárgyalás napjáig megtudhatók.

Törökbecse, 1903. évi július hó 29-én.

H o r v á t h,

főszozolgabiró, mint utibizottsági elnök.

Nagybecskerek-i tiszai ármentesítő társulat.

548. sz. 1903.

638-2.2

Árverési hirdetés.

Alólirott közhírré teszi, hogy a társulat védőtöltésén ezen évben **termett sarjufű** a társulat kiküldöttje által a helyszínén kilométeres szakaszokban nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett el fog adatni

Az árverés **augusztus hó 7-én pénteken reggel 8 órakor** veszi kezdetét a védőtöltés 0 kilométerénél, illetőleg Babatónál és folytatják a 30-4 kilométerig a Szerb-Elemér, Szerb- és Tót-Aradác, Nagybecskerek és Lukácsfalva határaitban átvonuló Tisza-menti védőtöltésen, **augusztus hó 8-án szombaton reggel 8 órakor** pedig kezdődik az árverés a Tisza-menti töltés 30-4 kilométerénél, illetve a régi 5. sz. őrháznál és folytatódik a Béga-menti erzsébetlaki töltésen a 7-ik számú őrházig, onnan pedig a Lukácsfalvi határaitban átvonuló Béga-menti töltésen egészen az écskai Béga vashidig.

Nagybecskerek, 1903. augusztus hó 4-én.

Társulati igazgatóság.

Kiadó lakások.

A Gizella-part 462. sz. alatt egy lakás (3 utcai szoba, 1 udvari szoba, zárt folyosó és mellékhelyiségekből, villamvilágítás bevezetve).

Továbbá:

Melencei-utca 445. sz. alatt egy udvari lakás (2 szoba, zárt folyosó, előszoba, konyha, éléskamra stb. villanyvilágítás)

november hó 1-től kiadók.

Bővebb felvilágosítást nyújt (607-6.6)

BENKOVICH MIHALY,
gyógyszerész.

3669. tkv. sz. 903.

640-1.1

Árverési hirdetés és feltételek.

A perlaszi kir. járásbírósg mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Finkelstein Adolf nagybecskerek-i lakos javára 312 kor. tőke, ennek 1898. évi április hó 15-től járó 5% kamatai, 153 kor. 50 fill. már megállapított, 6 kor. 30 fill. jelenlegi s a még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881. 60. t.-c. 144. §-a alapján és 146. §-a értelmében Szavin Milán, illetve birtokutóda kk. Vukov Áca orlováti lakos ellen az ezen kir. járásbírósg területén Orlovát község határaitban fekvő és az orlováti 570. folyt. 1781. számú tkvben foglalt:

38 számú ház s 400 □-öl házhelyre 224 kor;

I. dülő 59. hrsz. 1 hold 800 □-öl szántóra a kisk. Vukov Áca nevén álló fele részére 200 kor. 50 fill.

II dülő 59. hrsz. 1 hold 800 □-öl szántónak ugyanazon fele részére 244 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezenel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Orlovát község-házában 1903. évi szeptember hó 25-ik napján délután 2 órakor fog megtartatni a következő egy a tkvi hivatalban, mint Orlovát községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

Kelt Perlaszon, 1903. évi július hó 2-án, a kir. járásbírósg mint tkvi hatóságnál.

Tóth,
kir. járásbíró.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy az atyám —
Liptay István — által
1867. évben alapított
**KALAP- ÉS URIDIVAT-
ÜZLETÉT**
f. évi augusztus 1-én átvettem. Amidőn a t. közönséget arra kérem, hogy atyám irányában tanusított bizalmát továbbra részemre is fentartani sziveskedjek, vagyok b. szolgálatára mindenkor készen
kiváló tisztelettel
LIPTAY DEZSŐ, KALAP- ÉS URIDIVAT-KERESKEDŐ,
NAGYBECSKEREK, HUNYADI-FŐUTCA.

Nagybecskerek-i izr. hitközség előjárósága

248. sz. 1903.

619-3.2

Arlejtési hirdetés.

A nagybecskerek-i izraelita hitközség templománál szükséges helyreállítási munkálatokat 1479 kor. 86 fillérnyi összeg erejéig engedélyezte.

Ezen helyreállítási munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1903. évi augusztus hó 17. napján d. e. II órakor az izr. hitközség titkári irodájában tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fenti munkák végrehajtásának elvállalására vonatkozó és az engedélyezett költség után számítandó 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap delelőtt 11 órájáig a nevezett titkári hivatalhoz annyival is inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és szerződés minta a nevezett irodában a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Nagybecskereken 1903. évi július hó 29. napján.

A hitközség előjárósága:

Löffler Jónás, Dr. **Mangold Samu,**
titkár. elnök.

3553. tkvi szám. 1903.

639-1.1

Árverési hirdetés és feltételek.

A perlaszi kir. járásbírósg, mint tkvi hatóságnál az előterjesztett kérelem folytán Finkelstein Adolf nagybecskerek-i lakos javára 160 kor. tőke, ennek 1896. évi március hó 15-től járó 6% kamatai, 144 kor. 24 fillér már megállapított, 8 kor. 60 fillér jelenlegi s a még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881: 60 t.-c. 144 §-a alapján és 146. §-a értelmében kk. Velicskov Zsiva, Radulov szül. Velicskov Milica, Velicskov Jakab, kk. Velicskov Szulta. kk. Velicskov Szavetta, mint Radicsov Lyubica birtokutódai orlováti lakosok ellen az ezen kir. járásbírósg területén Orlovát község határaitban fekvő és az orlováti 1311. sz. tkvben foglalt 121. számú ház és 320 □-öl házhelyre 224 korona becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezenel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Orlovát község-házában 1903. évi szeptember hó 28-án d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő, egy a tkvi hivatalban, mint Orlovát községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbírósg mint tkvi hatóságnál, 1903. május hó 12 napján.

Tóth,
kir. járásbíró.

„Gyógyhelyek gyöngye!”
Rohitsch-Sauerbrunn
gyógyhely.
Az idény tartama májustól szeptemberig.
1902-ben 3100 vendég látogatta a fürdőt. Annak fennállása óta a legmagasabb létszám.
A „Tempelquelle” és „Styriaquelle” nevé források leginkább megközelített Karsbad és Marienbad gyógyforrásait. Gyógyító hely gyomor-, bél-, máj- és vesebajok, valamint a lélegző-szervek hurutja, epekövek és hólyagbántalmak ellen. — Nagy kiterjedésű park, valamint lomb- és tűlevelű erdőségek sétakura számára. — Három nagy fürdőhelyiség, melyekben meleg, hideg és ásványos vizű fürdők vannak elhelyezve. — Tej-, savó- és kefir-kura. — Kifüggő fürdői zenekar. Sportversenyjátékok. Változatos társadalmi élet. Arjgyűzketet készséggel küld
(633a-3.1) **az igazgatóság.**

3203/903.

636-2.2

Pályázat.

Torontálvármegye bánlaki járásához tartozó Istvánvölgy, Györgyháza, Szécsénfalva, Ólécz és Újfalva községekből Istvánvölgy székhelyvel alakított közegészségügyi körben elhalálozás folytán üresedésbe jött körorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak éjjel 2 kor, nappal 80 fillér és 1600 korona évi fizetés.

Felhivom az ezen állást elnyerni óhajtokat hogy az 1883. évi I. t.-c. 9. §-a, illetve az 1876. évi XIV. t.-c. 143. §-a szerint fölszerelt kérvényeiket folyó évi **augusztus hó 24-ig** hozzám annál is inkább benyujtsák, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Megjegyzem, hogy a megválasztandó körorvos a Torontálvármegyei orvosi nyugdíj-egyesületbe belépni köteles.

A választás határidejét később fogom megállapítani.

Bánlak, 1903. augusztus 3-án.

Hauser,
főbíró.

Egy 2 HP
petroleum-motor
felszereléssel,
egy hármass
pénz-szekrény
juiányosan elado.
Felvilágosítást (610-3.3)
Hajduska Jenőnél.